

но при традиционните ромски семейства все още ясно и категорично да присъства дух на взаимно уважение, пълна преданост един към друг, жертвост готовност при екстремни обстоятелства, завиден морал и етично отношение към по-стария, болния и по-слабия. А уважението към по-възрастните и особено към най-старите, най-опитните и най-мъдрите в семейството, е издигнато в култ. С това се обяснява фактът, че възрастни роми от традиционни ромски семейства не се изоставят да изживяват старините си в старчески домове или да се скитат по улиците като просяци.

Интересен е начинът, по който се възпитават и отглеждат малките ромчета, след като младото ромско семейство е вече формирано и активно вписано в цялостната система от отношения и норми на поведение на традиционното ромско семейство. Първостепенна е отново ролята на старите членове и особено на свекървата. Младата майка е длъжна безропотно да се подчинява на семейно-родовите традиции при отглеждането и възпитанието на новите поколения. Още от най-ранна детска възраст младите ромчета се възпитават по различен начин в зависимост от своя пол. В традиционното семейство възпитанието на женската челяд има за цел формирането на умения, необходими за бъдещата жена, съпруга и майка. Всичко друго, включително и доброто образование на ромските момиченца, остава на по-заден план. И може би точно тук е мястото да се отвори дума за гледната точка на ромите по отношение на така скандализиращите мнозинството ранни женитби на ромски девойки. А ромската гледна точка е съвсем простичка и ясна. В нейната основа стоят нравствено-етичните норми на общността, като цяло насочени към младата съпруга от векове насам, като:

- » тя да е непременно девствена;
- » да ражда здрави и жизнени деца;
- » да се осигури поне простото възпроизводство в семейството;
- » да приложи на практика наученото в нейното семейство, но бързо и безпрепятствено да усвои традициите на новото си семейство;
- » да отгледа и възпита децата си, докато е млада и здрава;
- » да бъде безпрекословно вярна и предана на съпруга си.

В наше време все още твърде консервативната традиционна ромска общност не гледа с добро око на тези ромски девойки, които като мнозина техни български връстнички завършват средно и висше образование. После по редица разбираеми обективни и субективни причини трудно избират партньор в живота, а когато това се случи, те са вече около 30 години. За ромите тази възраст, особено за женския пол, е вече твърде пределна за създаване на здраво семейство. Сред общността е дълбоко вкоренена традицията, че жена, която е встъпила в брак, но преди това е водила активен полов живот с различни партньори, не може да ражда здрави и жизнени деца. А за родителите роми няма по-голям позор от това да загомят женско чедо, което да се окаже недевствено през първата си брачна нощ. С други думи, ценностите при традиционните семейства, свързани със загомяването на ромските девойки, са свързани изключително много с опазването на техния морал и здравето както на бъдещото поколение, така и на самите тях.

Момченцата са обект на по-особено възпитателно въздействие от

В традиционното семейство възпитанието на женската челяд има за цел формирането на умения, необходими за бъдещата жена, съпруга и майка